

Feodalizmden kapitalizme giden yolda daha da mülksüzleştirilen köylüler yoksullaşmanın türlü biçimleri arasında tercihlerini yaptılar. Kimileri kentlere göçerek ucuz emek gücünü oluşturdu; kimileri 'geçimlik' toprağında emek gücünü 'kendisine satarken'; kimileri de 'daha da ucuza' yılın dokuz ayı "mevsimlik" olmaktan başka çare bulamadı...

Otuz yıl önce başlatılan neoliberal politikalar her üç yolun da önüne bariyerler oluşturdu. Tarıma vurulan darbe girdileri artırdı, çıktıları azalttı; milyonlarca köylü tarımı bıraktı. Tarımla birlikte hayvancılık da bitirildi... Topraksız / az topraklı köylü baharın gelişini bekler oldu "mevsimlik" olabilmek için...

Göçler başladı; Urfa'dan, Mardin'den, Siirt'ten, Batman'dan, Van'dan, Diyarbakır'dan... Birçok bölgede göç yolları gözlenir oldu; her türlü tarım ürününün ekimi, sulaması, ilaçlaması, hasat alması 'onlar'a ait...

Dizildiler kamyonlar, kamyonetler, minibüsler, traktörler ya da trenler yüzlerce kilometre uzunluğundaki yollarda... Yaşlısıyla, genciyle, kadınıyla, erkeğiyle, kundaktaki bebeğiyle iş-aş umuduyla, kolektif yaşamın örnekleriyle... Kazalar, kazalar, kazalar... Sağ kalanlar ulaştılar "işyerleri"ne... Tarlaların kenarlarında üç oda bir salon naylon 'evler'inde elektrik, su, tuvalet, banyo, mutfak kolektif! ...

Sosyal ilişkiler 'hak', dışlanma/ötekileşme kaçınılmaz oldu; mevsimlik işçilerin yarattığı "sosyal sorunlar" ve "şehirin imajına zarar veren çağ dışı görüntüler" yerel yönetimlerin öncelikli gündemini oluşturdu. Bazı illerde toplu halde kalmaları yasaklandı... Kolluk kuvvetleri yerel yönetimlerin direktifiyle teyakkuz halinde; "potansiyel teröristler" her an "düzenbozucu" faaliyetlere girebilirler, yerel halkın huzurunu bozabilirler!

Sefalet 'olağan', insani gereksinimler 'olanaksız' hale getirildi. Mesai, gün doğumunda gün batımına... Ailecek... Ücretler her durumda normalin yarısı, kadın-çocuk çalışana onun da yarısı... Dinlenme arası yok, temiz su yok, beslenme hak getire! Sağlık 'hak', sağlıksızlık kaçınılmaz, güvencesizlik 'meşru', güvence Yeşil Kart ile sınırlı! ...

"Yasa" mı? O da ne?

Dergimizin bu sayısında, işçi sağlığı alanında özel bir grup olan "tarım işçileri"ne yer verdik. İşçi sağlığı ve güvenliği alanının daha fazla endüstriyel üretimi odağına alması, konuyla ilgili mevzuatın da bu paralelde şekillenmesi; Türkiye'deki istihdamın ezici çoğunluğunu oluşturan tarım işçilerinin ihmal edilmesinin en önemli nedenleri olmuştur. Kapitalizmin "örgütlenmesi olanaksız emek, en cazip emektir" yaklaşımına uygun olarak; tarımda kayıtdışı çalışmanın en yaygın sektör olması özelliğiyle yaşanan sorunlar çoğu zaman dikkatlerden kaçmıştır.

Makinelerin tarımsal üretime girmesinin çok ötesinde, tarımda "geçimlik ekonomi" döneminin sonlanması ve tarımda üretim ilişkilerinin dönüşümüne paralel olarak kapitalist üretimin ortaya çıkmasıyla geçtiğimiz yüzyıl, tarımsal üretimin niteliğinin köklü değişimine tanık olduk.

Bu sayımızda; uluslararası düzeyde kapitalizmin düzenleyici örgütlerinin tarım politikalarına müdahaleleri sonucu kapitalizmin boyunduruğu altında giren tarımın durumu; öncelikle toplum sağlığı / işçi sağlığı olmak üzere yaşamın tüm alanlarındaki etkileri; tarımda mülksüzleşme ve tarım nüfusunun proleterleşmesine paralel yaşanan süreç; bölgesel olarak artan tarım işçisi ihtiyacını karşılayan mevsimlik işçilerin içinde bulunduğu durum; mevsimlik işçilerin köken aldığı illerdeki yaşam koşullarıyla birlikte göç ettikleri illerdeki çalışma ve yaşam koşulları incelenmiştir.

MSG olarak; tarım sektöründe çalışma ilişkileri, tarım işçiliği ve işçi sağlığı anlamında "el değmemiş" bu konuyu ele almamız oldukça zengin ve yararlı metinlerin üretilmesine de vesile oldu. O nedenle tarım konusundaki paylaşımların bir kısmına önümüzdeki sayılarda yer vermek zorunlu hale geldi.

Ayrıca, önümüzdeki günlerin gündemi olan İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nde "Güvencesizlik, geleceksizlik ve sağlık" teması çerçevesinde "Tarımda mevsimlik işçiler" konusu; mevsimlik işçilerin sosyal güvenceleri, çalışma sürelerindeki belirsizlik, yol azabı, potansiyel "terörist" muamelesi, barınma vb sorunlar ile bu sorunların sağlığı etkisi boyutlarıyla tartışılacak...